

Rättelse

I artikeln »Fysikalisk behandling av yrsek«, publicerad i Läkartidningen 2009;106(35):2147-9, saknades följande text i Figur 1 och Figur 3: »Copyright: Lena Lyons, Medical Graphics«.

2623 Replik Dagens patientadministrativa system otillräckliga som underlag för rankingslistor *Britta Ryttberg, Elizabeth Nyström, Agneta Stenberg, Katarina Palm, Ingmar Näslund*

2624 Ändrad trombosprofylax orsak till ökning av postoperativa lungembolier? *Johan Linders, Johan Thörne, Gunnar Plate, Pamela Buchwald*

2625 Trombosprofylax – en kommentar *David Bergqvist*

2626 »Alltid trösta och lindra...« *Ulf Lindsjö, Folke Nilsson*

2627 »Vofför säger vi på dette viset?« *Magnus Carlsson*

Kommentar till HSN-beslut om kejsarsnitt i ryggbedövning: Gravida måste kunna lita på att fullgod anestesi alltid ges *Vibeke Moen, Anette Hein, Michael Rådström, Nina Kjellqvist, Birgitta Birgisdottir, Maria Häggström, Ove Karlsson, Susanne Ledin Eriksson*

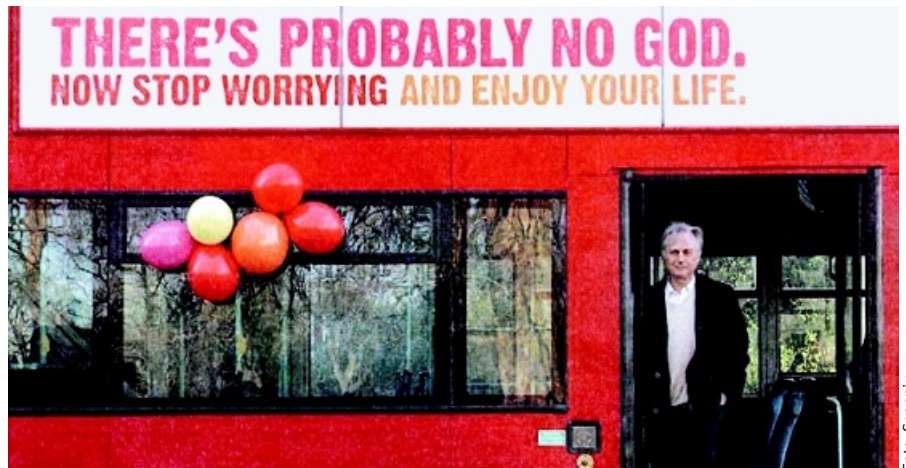

Foto: Scanpix

KULTUR Denna veckas kulturartikel berättar om hur Darwins evolutionslära kom att påverka synen på Gud och människans ursprung. Sidan 2629

Läkare ska ha både ansvar och inflytande *Christer Sjödin*

Slutreplik: Vi måste lära oss hantera konkurrensen *Eva Nilsson Bågenholm*

KULTUR
2629 Darwins evolutionslära ingår kanske i Guds plan *Andrus Viidik*

2632 Recensioner

2633 LEDIGA TJÄNSTER

2636 PLATSANNONSER

2652 MEDDELANDEN

2654 INFORMATION FRÅN LÄKARFÖRBUNDET

W Artiklar märkta med W-sigillet har varit förhandspublicerade på lakartidningen.se

R Artiklar märkta med R-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

REFLEXION

Viktigt individanpassa behandlingen

Betydelsen av samspelet mellan arv och miljö har varit särskilt uppmärksammat under 2009. Detta på grund av att det är 200 år sedan Darwin föddes och 150 år sedan »Om arternas uppkomst« publicerades. Genetiska skillnader är en huvudsak till att olika människor har olika benägenhet att drabbas av sjukdom vid likartade livsbetingelser och »riskfaktorbörda«.

Likaledes reagerar vi olika på en och samma sjukdomsbehandling. Detta beror på att vi metaboliserar läkemedel olika men också på att vad som ytligt sett ter sig som en och samma sjukdom hos två patienter kanske egentligen har helt olika genes och väsensskild molekyllär profil. Med förfinad diagnostik utvecklas i ökande takt nya behandlingar som är anpassade efter olika subgrupper av sjukdomar. I vilken mån detta anses värt de ökande kostnaderna för enskilda behandlingar debatteras hett. Företrädarna för individanpassad sjukvård hävdar att de hälsoekonomiska vinsterna är stora bland annat därför att biverkningar

och verkningslös behandling kan minskas. Slående är hur allt fler läkemedelsbolag förvärvar diagnostikföretag i syfte att koppla en specifik diagnosmetod till en läkemedelsbehandling.

Lika intressant är att svaret på livsstilsinterventioner också varierar människor emellan. Om en grupp patienter med lindrig till måttlig hypertoni eller nedsatt glukostolerans genomgår en period av regelbunden övervakad och kontrollerad fysisk aktivitet sjunker blodtrycket och förbättras glukostoleransen hos de flesta och signifikant för gruppen som helhet – väl i nivå med läkemedelsbehandling. Men hos en mindre grupp – »non-responders« – påverkas inte dessa variabler av denna intervention.

Trots att den fysiska aktivitetsökningen har andra effekter som skyddar mot exempelvis hjärtinfarkt kan det vara viktigt att även för dessa patienter individanpassa livsstils- och läkemedelsbehandling så att relevanta kliniska mått förbättras. ■

Med förfinad diagnostik utvecklas i ökande takt nya behandlingar som är anpassade efter olika subgrupper av sjukdomar.

Carl Johan Sundberg
medicinsk redaktör
carl.j.sundberg@lakartidningen.se